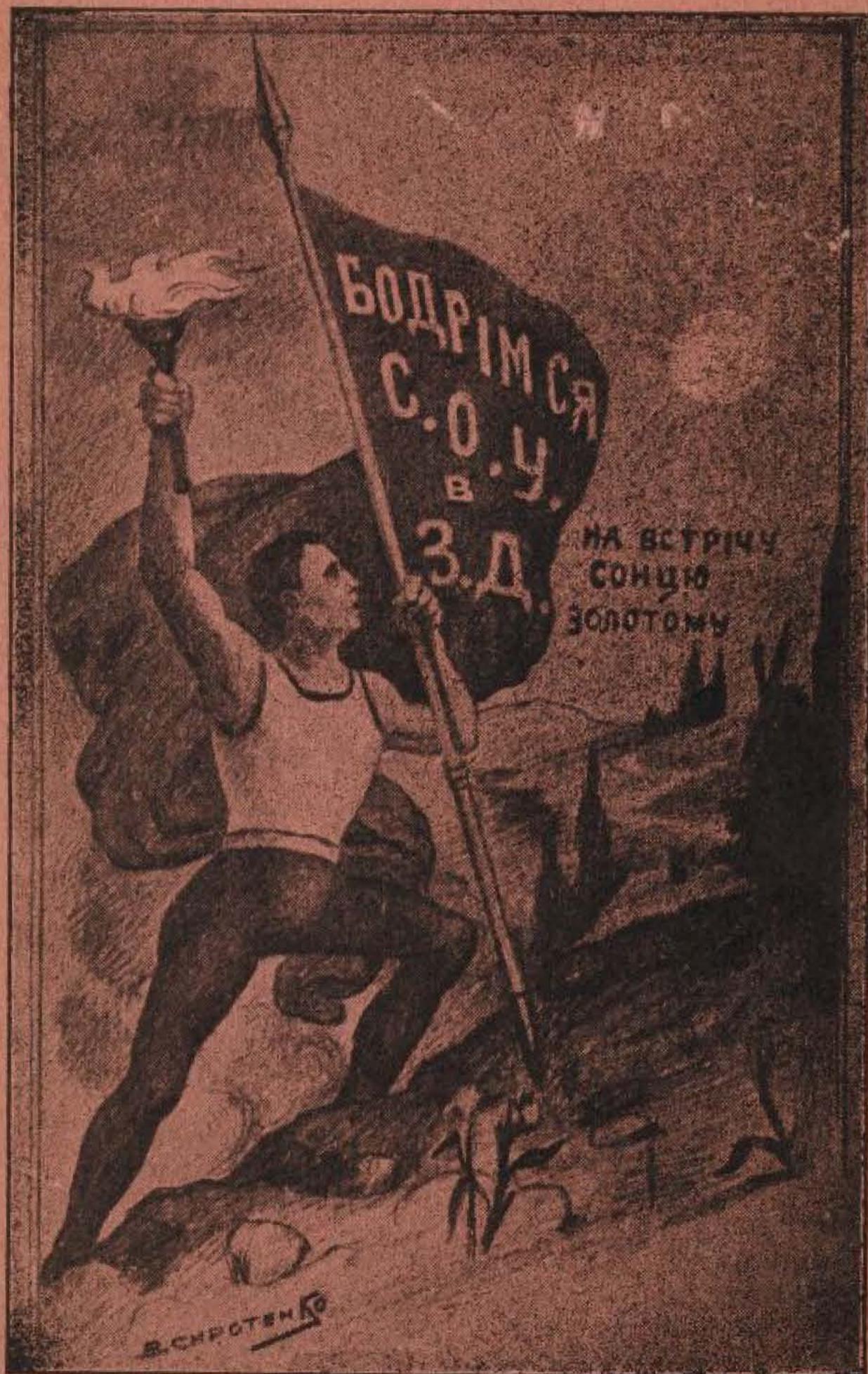

Січовий Підручник
до рядових вправ.
В поряд

Накладом
Січової Організації Українців
в Злучених Державах.

—
В ПОРЯД

року,

1917.

Накладом:

Січової Організації Українців
в Злучених Державах.

Друкарня П. Петрова 157 East 4-th Street, New York, N. Y.

HARVARD UNIVERSITY
WIDENER LIBRARY

Ваганський

1893

Застережене!

Сеї книжки не можна купити ані перепроковувати. Она видана Січовою Організацією в Злучених Державах, яко підручник до рядових та вільних вправ для Січий, котрі вступили або вступлять до сеї Організації, яко відділи.

Хто хоче набути сей підручник, мусить належати до Січової Організації, а тоді, яко Січовик або Січовичка мають повне право послугуватись сим підручником для Січових цілей.

Головна Управа

Січової Організації Українців

в Злучених Державах.

1893

I. Вступні уваги.

На що потрібні рядові вправи?

§ 1.) Рядові вправи (впоряд, мунтра) є на те, щоби навіть луже велике число Січовиків і Січовичок могло легко, скоро і гарно перейти з місця на місце і уміло де-небудь в такім порядку уставити ся, якого власне потреба. Рядові вправи суть частиною рухових вправ. Під час свободних вправ і вправ на приладах, навіть під час гор потрібно є вилати розкази, щоби цілу юрбу упорядкувати і уможливити її спокійний і гладкий перебіг вправ.

Як учити рядових вправ?

§ 2) Впоряд є для всіх одинакий. Коли маємо новий гурток, який ніколи єще не вправ-

ляв, то на початку науки мусимо кілька рази більшу частину години призначити лише на рядові вправи. Треба гурток привчити до головних основ порядку і запізнати з розказами, які ведуть до сего порядку.

Спосіб науки буде при кождій вправі такий:

а.) Січовий учитель описує вправу простими і ясними словами та почує, як ззвучить розказ до тої вправи.

б.) Учитель каже: „Вправу покажу!“ видає розказ собі самому і сам виконує вправу поправно. При вправах двійок і чвірок викликує учитель одну двійку або чвірку 4-6 кроків перед рядом і показує на ній вправу.

в.) Учитель викликує одного з Січовиків, про котрого думає, що поняв вправу, на 4-6 кроків перед рядом, щоби його бачили всі товариші і дає той сам розказ. Січовик виконує вправу, учитель поправляє похибки, якщо які є, і дає ще раз той сам розказ, щоби вправа вийшла без закиду. Коли вправа вийшла добре, учитель каже йому вернутися в ряд словами: „Вертай в ряд!“

г.) Учитель викликує ще з трьох Січовиків менше понятних, видає їм розказ, а они виконують вправу.

Тяжку вправу потрібно нераз переробити з кождим Січовиком з окрема.

1.) Січовий учитель викликує на 4-6 кроків перед гуртком по чотири Січовики на раз, видає той сам розказ, а они його виконують.

В сей спосіб перейде січовий учитель вправу з цілим гуртком більшими частями.

д.) По тих пяти точках „підготови” січовий учитель переробляє вправу зі всіми разом.

е.) Лише тоді можна вчити нових розказів і нових вправ, коли вже всі добре запам'ятали і знають попередні розкази і вправи. При кождій слідуючій лекції треба повторити вправи попередніх лекцій.

ж.) За кождим разом, коли Січовики не виконають вправи, як треба, учитель видає розказ: „Верни!” На сей розказ всі вертають до такої позиції, в якій були перед розказом учителя. Коли всі вернуться до первісної постави, тоді учитель видає розказ ще раз або навіть пояснює вправу докладніше.

Як видавати розкази?

§ 3.) Розкази треба давати рішучим тоном. Слова кожного розказу мусять бути все

тоті самі, щоби всі до них привикли і скоро поняли, о щоходить. Кождий розказ ділиться на дві частини, на „заповіт” і „клик”. „Заповіт” є ширше пояснене, щоби всі зрозуміли, який рух мають виконати. По заповіті слідує „клик”. Межи заповітом а кликом є перерва одної до двох секунд. Клик даемо висшим голосом, як заповіт. Він є знаком, щоби всі ждану вправу рівночасно зачали і рівночасно виконали. На клик уживаємо часто лише послідний склад в розказі. На примір: Цілий розказ звучить: „Походом руш!”. Заповітом є слово: „Походом”, кликом є слово: „руш”. Даємо розказ в сей спосіб: „Походом” — одна секунда перерви — „руш!”. „Походом” — кажемо голосно а „руш” дуже голосно. По слові „походом” розуміє гурток, який є розказ, а доперва по клиці „руш!” зачинають всі розказ виконувати.

Січовий учитель стойть лицем до гуртка на такім місці, щоби всі його бачили. Вправу, котрої хоче научити, показує: 1.) З постави лицем до учеників. 2.) З постави боком до учеників. 3.) З постави плечми до учеників.

Під час рядових вправ потрібний безуслівний спокій.

II. Вправи чети в ряді.

,Ставай в ряд!"'

§ 4.) Коли січовий учитель скаже: „Ставай в ряд!” тоді всі стають на одну лінію, лицем звернені до учителя так, щоби один стояв по при другого, рамя до рамени. Більші ростом стають на право, менші на ліво, від найбільшого до найменьшого. Коли гурток уставляє ся, січовий учитель переходить попри ряд і переставляє тих, що не станули точно після росту.

Постава.

§ 5.) Скоро січовий учитель видасть розказ: Позір!“, кождий мусить стояти рівно, як тополя. Очі дивлять ся просто себе, шия випрямлена, грудна клітка вперед, плечі незгорблені, коліна випростовані, пяти разом, а стопи ніг роблять кут ні за вузкий, ні за широкий, пальці одної ноги віддалені від пальців другої ноги на одну стопу, с. є підошву з пятою. Рамена звисають рівно в долину, долонії легко угнуті. Тота постава

називається „основна постава”.

По слові „позір!” в основній поставі не вільно рушити ся з місця, не вільно поправляти волося, не вільно говорити, треба стояти просто і мовчки.

Спочинь!

§ 6.) На розказ: „спочинь!” треба праву ногу взяти назад. Ціле тіло спочиває на правій нозі. По тім розказі вільно вже вигідно стояти, поправити собі волосє, витягнути хусточку до носа, говорити і съміяти ся. Не вільно рушити лівої ноги з місця.

Чутє і крите.

§ 7.) На розказ: „Ставай в ряд!” треба уважати не лише на себе і стати в основній поставі, але треба уважати на своїх сусідів і жити з ними в згоді. Від обох сусідів треба стояти на відступ одної долоні. Такий відступ зове ся „чутє”. Не можна від них стояти далеко, не вільно дусити ся з ними як селедці в бочці, але треба стояти на одну долоню, то значить, на пять пальців від них. Коли стаєте в ряд, маєте глядіти, щоби всі стояли рівно, як гладка стіна. Всі пятирі мусять стояти на одній простій чертці; тоді

ряд прости. Се називаємо „кrite”. Отже на розказ: „Ставай — в ряд!” треба ставати після росту лицем до учителя, треба ставати в основній поставі, треба глядіти на чуте і кrite.

Середина крила.

§ 8.) Стоячого в самій середині ряду зовемо „серединою” або „середним.” Всі, що стоять на ліво від него, зовуться „ліве крило”, а той, що стоїть на самім кінці лівого крила, зоветься „лівий криловий”. Всі, що стоять від „середини” то значиться „середніго” на право, називається „праве крило” а стоячий на самім кінці правого крила, зоветься „правий криловий”. Щоби знати, котрий стоїть по середині, треба почислити ся. На розказ: „від правого — чи там — від лівого крила відчисли!” скаже перший на правім крилі: „раз!”, другий: „два!” третій: „три!” і т. д. один по другім.

Діставши через відчислене число Січовиків означує учитель „середину”. Буде нею перший з другої половини, коли число Січовиків є непаристе.

На розказ: „Розхід!” відступають всі від учителя і розбігають ся без порядку по

цілій площі.

На розказ: „Ставай в ряд!” має середний прийти і станути чолом до учителя, всі інші стають на право і на ліво від него, чолом до учителя, в основній поставі, з чутем і крітєм.

,,До середини лучись!”

§ 9.) Коли Січовий учитель побачить, що в ряді один від другого не однако віддалений, що нема доброго „чутя”, тоді дає розказ: „До середини лучись!” На сей розказ стоять „середній” на місци, а всі посугають ся так далеко до него, щоби мати з сусідом „чутє”, то значить, стояти від него на одну долоню (пять пальців).

,,В право = (ліво) = ріvnайсь!”

§ 10.) Ряд мусить бути прости як стіна. Коли Січовий учитель побачить, що ряд викривлений, тоді дає розказ: „В право — чи там в ліво — ріvnайсь!” На сей розказ звертає кождий голову в сказану сторону, але не погинає шиї вперед, лише тримає просто. Кождий глядить в право і видить, де стоять. Як він є дальше на переді, як „правий криловий”, тоді має подати ся на зад, а стоять він на заді від „правого крилового”, тоді:

мусить посунути ся вперед так, щоби стояти рівно в ряді з другими. На розказ: „По-зір!” всі мають знов глядіти вперед.

„В право зворот, раз, два!”

§ 11.) На розказ: „В право зворот!” треба обернути ся лицем в ту сторону, по котрій є наша права рука.

При руханці не робить ся звороту як небудь. Всі мусять ту вправу виконати однаково і рівночасно. Та вправа має два рухи. Перший робимо на розказ: „В право зворот, раз!”, другий рух на короткий розказ: „два!” На перший розказ: „В право — зворот, раз!” підносимо пяту лівої ноги, щоби ліва нога опирала о землю пальцями. Підперта на пальцях ліва не рушає пальців з місця, лише попихає ціле наше тіло, щоби оно обернуло ся в той бік, де є права рука. Під напором лівої ноги робить наше тіло скрут на правій нозі, але права нога не обертає ся на цілій підошві і пяті, а підошву підносимо в тій хвили де-що від підлоги.

Під напором пальців лівої ноги обертає ся тіло на пяті правої ноги так далеко, щоби наші груди і наше лице станули там, де

перше була права рука. Коли груди зайдуть там, де перше була права рука, то зворот вже скінчив ся. Ліва нога лишила ся в заді, оперта о пальці, права нога зробила скрут на пяті і положила тепер також і підошву на землю. Ціле тіло спочиває на передній нозі, то значить на правій. Жадна нога не рушила ся з місця.

Се є перший рух на „раз!” Другий рух на „два!” є легкий. Задну ногу притягаємо до передної і стаємо в основній поставі. Наші груди і наше лице є тепер тут, де передше була права рука. Сей зворот називаємо „зворотом в право”. При нім треба обернутися грудьми і лицем від одного боку площині до другого, від одної стіни в кімнаті до найближчої на право: не більше і не менше! Для того треба праву ногу сильно в право скрутити.

„В ліво зворот, раз! два!”

§ 12.) На розказ: „В ліво зворот!”, треба звернути ся в той бік, де є ліва рука. Хто знає зворот в право, тому легко буде виконати зворот на ліво. На розказ: „В ліво зворот, раз! два！”, робить ліва нога се, що робила передше права, а права то, що ліва.

„В право зворот!” „В ліво зворот!”

§ 13.) Коли управлюючи ся Січовики вже вміють виконати „В право зворот раз! —

два!': „В ліво зворот раз! — два!” і коли оба ті звороти виконають Січовики на дві точки, точно, безпечно і рівночасно, стають они через се гарні. Коли вправляючі ся набрали вже певності і рівночасності, тоді учитель не числить вже більше „раз! — два!” а розказує: „В право зворот!”, „В ліво зворот!”

„Обернись!”

§ 14.) „Обернись” робимо тоді, коли обертаємо ся так, що наші груди прийдуть там, де передше були плечі. При руханці мусить всі робити сей рух однаково і рівночасно. „Обернись!” робимо в лівий бік, ніколи в правий. При nauці розкладає ся сей рух на два, з котрих один виконує ся на розказ: „Обернись, раз!” а другий на розказ: „два!” На розказ: „Обернись, раз!” робить ся зворот в ліво. подібно, як на розказ: „В ліво зворот!” скручує ся лише більше ліву ногу на п'яті. Права нога зістає взаді на пальцях.

Увага: „В право зворот!” і „В ліво зворот!” називаємо чвертьзворотами, а то для того, що ліве або праве рамя робить при чвертьзгорті у воздусі дорогу, подібну до

чверть яблока. „Обернись“ називаємо пів оборотом, бо ліве рамя робить при півобороті таку дорогу в воздухі, як пів яблока.

„Походом руш!“

§ 15.) На розказ: „Походом руш!“ всі зачинають іти вперед. Зачинаєти іти всі раз і всі лівою ногою. Не вільно зачинати іти правою ногою. Не вільно опізняти ся і не вільно скорше зачинати кроку, лише доперва по слівці:— „руш!“

Під час ходу не можна тримати ся горбато, не можна дивити ся на землю. Має ся іти в основній поставі: Щия з головою просто вгору, очі прямо перед себе, груди подані вперед, плечі рівні. Руки не звисають просто, лише гойдають ся свободно.

Рух ніг є цілком свободний і природний. Не тупаємо ногами, не йдемо на пальцях, але переходимо поволі і легко.

„Станути == стань!“

§ 16.) Щоби під час походу станути, на се є розказ: „Станути — стань!“ По слові — „стань!“ робимо ще один крок і притягаємо задну ногу до передної, щоби станути в основній поставі.

При даваню розказу: „Станути—стань!” треба глядіти, щоби ціле слово „станути” прийшло на виступ одної ноги, а друге слово „стань!” прийшло зараз на виступ другої ноги, щоби отже розказ держав ся точно такту, в якім відбуває ся похід. Інакше виходить розказ млаво і неясно.

„Черга!”

§ 17.) Коли вправляючі ся Січовики стоять рамя при рамени, один при другім, то називало ся „ряд”. Коли-ж они стоять один за плечима другого, то називає ся „черга”. Ходити можна в ряді, а можна також в черзі.

Провідник може в черзі кожного добре видіти, черговик може провірити свій хід після кроку свого попередника. Для того ходу треба вчити в черзі. Щоби з ряду зробити чергу, вистарчить дати розказ: „В право (ліво) зворот!”

Ріжні крохи в ході.

§ 18.) Коли ряд або черга дістане під час ходу розказ: „Малий крок!” всі зменшують свій крок. На розказ: „Повний — крок!” знов вертають до великого кроку.

На розказ: „Скорий крок!” ідуть скоро, на розказ: „Повільний крок!” ідуть помало.

Чета.

§ 19.) Коли вправляючі стоять в ряді, а хочемо їх уставити в чету, тоді даемо розказ: „від правого крила — відчисли!” На сей розказ, вправляючі числять: „один — два” „один — два” передаючи один другому своє число аж до лівого крила. Тепер даемо розказ: „В че — ту!” Кождий, що мав число „два” заскакує правою ногою назад, кріється за свого сусіда по правій стороні. На розказ: „В один ряд!”, кожде число „два” виступає лівою ногою і стає на своє місце в ряді: При тій вправі кожде число „один” не рухається з місця.

Випружений хід.

§ 20.) Коли вправляючі стоять в ряді або четі і дістануть розказ: „Походом руш раз!” всі піднесуть ліву ногу вперед і поставлять її на крок наперед, на землю. Коліно є під час того угнуте, стопа вишростована в долину, щоби не виглядала як гачок. Ногу ставляється цілою стопою на землю, переносить ся цілий тягар тіла на ліву ногу, а рівно-

часно переносимо тягар тіла на праву ногу а рівночасно підносить ся пяту правої ноги від землі, так що тепер ліва нога дотикає ся землі лише пальцями.

В тій поставі витримуємо так довго, аж учитель скаже: „Раз!” Так буде йти на переміну. На: „Раз!” іде ліва наперед, на:— „Два!” іде права наперед.

„Зміна кроку!”

§ 21.) Коли цілий ряд або черга є в поході, то всі мусять ступати рівночасно лівою ногою, потім рівночасно правою ногою. Хто не тримає кроку з товаришами і виступає тоді лівою, як вони виступають правою той іде зле і повинен крок змінити. Зміняємо крок в той спосіб: Ногою, що лишила ся в заді, не робимо кроку наперед, лише притягаємо її скоро до пяти передної ноги і зараз виступаємо передною ногою вперед. Потакім русі є вже крок змінений.

Сей самий крок виконують всі, коли учитель розкаже: „Зміни — крок!”

„В право (ліво) уставитись = уставсь!”

§ 22.) Коли черга дістане під час походу розказ: „В право уставитись — уставсь!”

перший в черзі робить по слові „уставсь!”
еще один крок і стає зі зворотом в право.
Другий в черзі, як почув розказ, не перериває ходу зараз, лише іде даліше аж до першого і стає коло него також зі зворотом в право. Всі прочі роблять так само: доходять до свого попередника, роблять зворот в право і стають з чутем і критем один при другого.

При розказі: „Станути — стань!” затримують ся всі відразу. При розказі: „Уставитись в право — уставсь!” стає лише перший, а всі інші доходять даліше і стають один по другім.

Так само можна виконати цю вправу в ліво. На се служить розказ: „Уставитись в ліво — уставсь!”

„Вирівнане ряду!”

§ 23.) При поході ряду не треба ломити; він має бути все простим. Ніхто не вириває ся вперед, ані не лишає ся по заду. Ряд іде поки учитель не розкаже: „Станути — стань!” Коли ряд по тім розказі задержить ся поломаний, його не поправляє ся, аж доки учитель не дасть розказу: „В пра-

во рівнатись — ріvnайсь!”, доперва тоді вільно ряд вирівнати.

„Хід на місци!”

§ 24.) Коли по розказі: „Походом — руш!” ряд або черга зайде так далеко, що буде при самій стіні, або при кінці площі а учитель ще не дав розказу: „Станути — стань!”, то не треба ставати, лише дальнє іти на тім самім місци. Се називає ся „Ходом на місци!” На розказ: „Станути-стань!” робить ся по слові „стань!” так само, як при ході вперед, єще один крок, а другу ногу прилучує ся.

Хід на місци виконує ся також на середині салі або на площі на розказ: „На місци походом — руш!” Зачинаємо і кінчимо так само, як при ході з місця.

„Назад ряд — руш!”

§ 25.) На розказ: „Назад ряд — руш!” зачинаємо лівою ногою іти назад. Крохи назад є о половину коротші, як крохи вперед.

„В право (ліво) — кутом!”

§ 26.) Коли черга є в поході, а дістане розказ: „В право — кутом!” або „В ліво —

кутом!"' перший скручує зараз по розказі в право або в ліво і робить ходом такий кут, який робить дві стіни в кімнаті, то значить „прямий кут.”

Кождий товариш, що іде за ним, доходить до сего місця, де перший робив зворот і точно на тім самім місці скручує в той сам бік.

Сей чверть-зворот має вийти точно, як кут в кімнаті, але що до рухів, то вигідно без жадних острих скрутів і жадних припісів про ставлене стіп.

,,В право (ліво) — закрут!”'

§ 27.) Коли черга під час ходу дістане розказ: „В право — закрут!”' або „В ліво — закрут!”', то зараз по розказі скручує перший в заповідженім напрямі і йде попри саму чергу в противнім на рямі, як до тепер ішла черга.

III. „Ходір.”

§ 28.) „Ходір” є похід, при котрім громада розпадається на черги і ряди, які ходять ріжними дорогами і лукають ся поволі знов в одну громаду. Уживається його особливо тоді, коли велике число Січовиків має по-

крити велику площа і станути від себе так далеко, як сего вимагають свободні вправи. По свободних вправах відходять Січовики з площ також ходором.

З великого числа ходорів, найпростійший є отсей: він має служити на се, щоби в легкий а гарний спосіб, що ділає живійше на уяву, перемінити ряд в чвірки, коли хочемо мати свободні вправи.

,Ходором з черги до чвірок, ходором — руш!"

§ 29.) Січовий учитель каже гурткови ставути в ряді, після розказує: „В ліво — зворот!”, щоби дістати таку чергу, де би менші стояли на переді. Тепер дає розказ: „Ходором з черги до чвірок, ходором — руш!” Коли перший в черзі прийде на вузький бік рухівнї, тоді на розказ: „Серединю салї!”, перший скручує так, щоби ішов поздовж салї, але її серединою. Другі йдуть за ним. Коли прийдуть на другий кінець салї, то перший скручує в право, другий в ліво. Всі наслідують їх, один іде в право, другий в ліво. Всі, що пішли на право, ідуть одним боком, всі, що пішли на ліво, і-

дуть другим боком рухівні. В той спосіб повстали вже дві черги, що йдуть обома довшими боками салі.

Коли перші з обох відділів зайдуть ся на вузькім кінці салі, мають получить ся в двійку і йти вперед серединою салі. Всі інші роблять так само. Доходять до кінця салі і творять пару і двійка за двійкою ступають серединою салі.

Коли так зайдуть на вузьший кінець салі, до котрого звернені лицем, перша двійка має закружити в право, а друга в ліво. Всі слідуючі двійки ідуть на переміну, одна в право, друга в ліво. Оба відділи двійок ідуть попри довгі стіни салі.

Скоро зайдуть на вузьший кінець салі, то перші двійки обох відділів закружають, лучать ся так само і йдуть за першою чвіркою.

Коли всі двійки виконали жадану злуку і йдуть чвірками серединою салі, на розказ: „Станути — стань!”, всі стають. Січовий учитель пригадує словами: „Чутє!”, — „Критись!”, „Відступ!”, щоби ряди справилися і не стояли за густо.

„Ходором з чвірок до черги вернути,
походом == руш!”

§ 30) Ходором заходить ся в чвірки, ходором вертає ся назад в чергу. На розказ: „Ходором з чвірок до черги вернути, походом — руш!” зачинають всі йти. Кожда чвірка, коли зайде вже на вузьший кінець салі, до котрого всі стояли чолом, розділює ся на двійки. Кожда права двійка іде в право, кожда ліва двійка іде в ліво. Значить, всі праві двійки, що стоять одна за другою, підуть в правий бік наоколо салі, а всі ліві двійки, що стоять одна за другою, підуть в лівий бік наоколо салі. Вже цілком розділені двійки йдуть потім попри довші боки салі, а при вузьшім кінці салі пара засуває ся за пару. Кожда права двійка є перша, кожда ліва є друга, або, щоби легше спамятати, двійка меньша ростом іде перше, двійка більша ростом іде за нею.

Ідуть двійка за двійкою. Кожда двійка що зайде на вузьший кінець салі, ділитися. Правий бік іде в право, лівий іде в ліво. Не ділити ся скорше, але доходити до самого кінця салі. Всі праві підуть в право наоколо салі, всі ліві в ліво наоколо салі. Обі

черги зійдуть ся на претивнім, вузьшім кінці салі. Там роблять подібно, як перше при двійках. Правий є перший, лівий є другий. Або можна сказати, менший ростом іде перший, а за ним криє ся більший ростом. Так вERTAЮТЬ до одної черги так, як стояли зі самого початку.

При ходорі нема острих рухів та бистрих зворотів. Є се свободний прохід.

,,Розступ до свободних вправ і зіступ!”

§ 31.) Коли вправляючі по ходорі стоять вже в чвірках, тоді на розказ: „Руки в бік, розставсь!”, підносять руки і розходяться так далеко від середини, щоби межи пальпями випростованих рамен був відступ одної долоні.

На розказ: „Руки — в діл!”, всі опускають руки. По роступі мусить бути всюди крите. На розказ: „До середини — лучись!” треба всім зісунути ся до середини так, щоби в рядах знов було чутє.

Потім доповняє січовий учитель розступ дальнє так, що дає розкази: 1.) „В право зво — рот!”. 2.) „Руки — в бік! Роз — ставсь!” 3.) „Руки — в діл!” 4.) „В ліво зво — рот!”

Тими розказами січовий учитель роз-

ставляє в шир і вздовж на ширину обох рамен. Тепер може зачати свободні вправи.

IV. „Вправи чети в ряді!”

„Від правого до лівого крила відчисли!”

§ 32.) Коли вправляючі стоять в ряді дістануть розказ: „Від правого крила до лівого по два відчисли!” то перший на правім крилі говорить голосно: „Раз!”, другий каже: „Два！”, слідуючий каже: „Раз!” его сусід „Два!” Так має іти аж до кінця ряду.

Тепер знаємо, хто перший, а хто другий. Кождий перший і кождий другий належать до себе і називають ся „двійкою”.

„Доступ!”

§ 33.) Коли двійки відчислені, а ряд дістане розказ: „Другі за перших зайти — руш！”, другі мають правою ногою зробити один крок скосом назад і станути точно за своїми першими. На розказ: „Другі на ліво від перших зайти — руш！” другі роблять лівою ногою один крок скосом вперед, на своє попередне місце в ряді.

На розказ: „Другі перед перших зайти — руш！”, другі роблять правою ногою один

крок скосом вперед і стають точно перед перших. На розказ: „Другі на ліво від перших зайти — руш!”, другі ступають лівою ногою назад на ліво від перших, с. є, на своє місце.

Чотирома „доступами” можуть другі обійти перших наоколо і вернути назад на своє місце. Учитель дасть слідуючі розкази, один по другім:

- а.) „Другі за перших зайти — руш!”
- б.) „Другі на право від перших зайти — руш!”
- в.) „Другі перед перших зайти — руш!”
- г.) „Другі на ліво від перших зайти — руш!”

Напрям того обходу буде противний, коли зачнемо розказом: „Другі перед перших зайти — руш!”

Ті самі вправи можуть виконати „перші”. Так як „другі” ставали на ріжні сторони коло перших, так само можуть се робити „перші”.

Всі доступи можна виконати не лише в ряді, але також в черзі.

„Двійка, двійня, склад!”

§ 34.) З тих вправ видно, що „другі”

можуть стояти побіч „перших” на ліво або на право від них. Кождий перший і другий що належать до себе, називають ся тоді „двійкою”. Але другі можуть стояти за першими або перед першими. Кождий перший і другий, що належать до себе, зовуться тоді „двійнею”. Кожда „пара” може бути, як бачите „двійкою” або „двійнею”.

Коли другі стоять за першими, тоді стоїть два ряди людей, на переді ряд з самих „перших”, а по заді ряд з самих „других”. Така уставка називається „склад”.

,Ставай в склад!”

§ 35.) Коли одна чета, с. є 32 Січовиків, стоїть в одній чертці, то зовесясе „ряд” Як треба з ряду зробити два ряди, то розказ звучить: „Перші за других зайти-руш!” На те саме служить розказ: „В че — ту!” На сей розказ „другі” стають за „перших”. Скоро лише стануть в два ряди, не чекають на ніякий осібний розказ, лише зісувавуться зараз до середної двійні, щоби було „чутє”. Середною двійнею, є двійня, де стоїть той, що був в четі. Задний ряд має стояти від передного так, щоби відступ від

запятка задного ряду до запятка переднього ряду виносила 1 м. 20 цм., значить, більше як півтора кроку, бо один крок рівнає ся 75 цм. Один чоловік може сею прогалею свободно перейти. Задний ряд мусить крити ся до переднього, то значить, що стоячі в заднім ряді мусять стояти точно за товаришами переднього ряду. Такі два ряди, де є „чуте” і „крите” і „прогаль” зовуться „честою”. Чета є „рядова”, коли оба ряди стоять один за другим, лише до Січового учителя. Чета рядова стає „черговою” по чвертьзвороті, бо тоді ряди є четами, що стоять боком.

„Розступись! Ставай в ряд!”

§ 36.) На розказ: „Розступись! Ставай — в ряд!” розсушують ся Січовики переднього ряду в боки, щоби повстали прогалини, а в toti прогалини вступають Січовики заднього ряду.

„Збирайсь!”

§ 37.) Як в ряді, так само в четі є „середина”, „праве крило”, „права крилова двійка і „ліва крилова двійка. Серединою є ся двійка, де стоїть той, що був середнім в че-

ті. На право від середини є праві двійки, на ліво є ліві двійки. Кождий має памятати, де стоять.

На розказ: „Відступи!” всі мають розійтись по цілій площі. На розказ: „Збирайсь!” має середна двійка ставати два кроки за січовим учителем. Праві двійки споюють ся з нею з правого боку, ліві двійки з лівого боку. Крите, чутє і прогаль мусять бути відразу добре.

,,В право (ліво) закруг!”

§ 38.) Ми маємо ще один спосіб, щоби з одної чертки людий, с. є з ряду зробити дві чертки людий, с. є чету. Тим способом є „закруг”.

На розказ: „В право за — круг!” не рушає ся в кождій двійці з місця той, що стоїть по правій руці, лише робить чвертьзворот в право.

Його товариш робить крок правою ногою скосом в право, а другу притягає в основну поставу. Оба стоять тоді на одній чертці як перше, але лицем в тім напрямі, де передше була їх права рука.

На розказ: „В ліво за — круг!”, лівий

не йде з місця, лише робить чterтьзворот в ліво, а його товариш ступає один крок скосом в ліво і притягає другу ногу до основної постави.

При розказах:

,,В ліво за — круг!'' і „В право за — круг!'' тяжко справляючим спамятати, хто стоїть на місци, а хто йде. Щоби се улекшити, памятаймо що той з двійки стоїть на місци в котру сторону дає ся розказ. При розказі: „В ліво за — круг!'' стоїть лівий на місци і в ліво іде цілий рух. При розказі: „В право за — круг!'' стоїть правий на місци і вправо іде цілий рух.

,,Від правого до лівого крила по чотири — відчисли!''

§ 39.) Січовики стоять в ряді. На розказ: „Від правого крила до лівого по чотири — відчисли!'' , перший на правім крилі говорить: „Раз!'' , другий мовить: „два!'' , третий повідає: „три!'' четвертий каже: „четири!'' Від пятого зачинає ся числинє на ново від „один''. Се переходить цілим рядом і цілий ряд розпадає ся на „чвірки'', с. в ряди по чотирох, стоячих побіч себе людей.

В кождій чвірці творять оба середні „середину”, а оба крайні „крила”. Крайній на правім кінці є „правим криловим”, крайній на лівім кінці є „лівим криловим”.

„В право закруг!”

§ 40.) Коли ряд відчислив чвірки, тоді можна робити закруги чвірками. На розказ: „В право за — круг!” правий криловий стоїть на місци і робить чвертьзворот в право. Всі інші в чвірці окружують його в право, як двері завісу і стають аж тоді, коли зробили кроками одну четверту часть колеса. Той, що стоїть найдальше від завіси робить великі крохи, всі інші, що суть близше завіси, роблять меньші крохи. Треба зробити три крохи і приставити ногу, се виносить чотири точки. Коли по розказі будете числити: „Раз, два, три, чотири!”, то на: „чотири” закруг має бути скінчений. При „закрузі” ряди мають глядіти в сторону крилового, що обертається на місци, с. є на вісь обороту; мають утримувати в сю сторону чутє ійти таким кроком, щоби не ломити ряду.

Кождий „закруг” вимагає тілько часу,

кілько є одиниць в ряді. Чвірка кінчить закруг в 4 точках, двійка в двох, трійка в трех а вісімка в вісъмох точках.

,,Закруги” кінчать ся рівночасно. Ніякий ряд не съміє спізнати ся.

„Рядина в ліво (в право) закруг!”

§ 41.) „Закругами робимо з одного довгого ряду кілька коротших, що стоять один за другим. Така уставка, де маємо більше, як два ряди один за другим, зове ся „рядина”. Як один ряд може робити закруг, так само можуть робити закруг два ряди, три ряди і більше рядів, що стоять за собою і належать до себе. На розказ: „Рядина в ліво (право) закруг!” крилові, около котрих ряди закружають, не стоять на однім місці лише ідуть одним луком малими кроками, а всі на противнім крилі закружають великими кроками, кілько до закруга потрібно. Рух скінчений тоді, як всі ряди, коли виконали чверть колеса так, як-би викроїли чверту часть перстеня. Сей розказ може „рядина” виконати під час ходу. На розказ: „Походом — руш!” йдуть прямою дорогою. На розказ: „Рядина! В право за — круг!”

риконується ся сей закруг, а зробивши його іде ся просто даліше, не стаючи. Такий закруг потрібний під час походу, коли ряди з прямого шляху хотять скрутити на право або на ліво так, як коні з возом скручують на поперечну дорогу.

„Чвертьзворот в поході в право.”

§ 42.) Чвертьзворот на місци є лекший, як чвертьзворот в ході. Той, що розказує мусить уважати, щоби при розказі: „В право звс — рот!” слова: „В право зво” прийшло на ліву ногу а слово „рот” прийшло за раз на найближчу праву ногу. По слові „рот!” роблять Січовики лівою ногою єщ крок вперед в тім самім напрямі, ставляючи цілу стопу на землю, але в одну мить підносять п'яту, скручують на плесни в право, а правою ногою роблять вже крок під правим кутом на право. Всі в черзі мусять виступати рівночасно тою самою ногою, інакше розказ не буде добрий.

„Чвертьзворот в поході в ліво.”

§ 43.) Щоби виконати в поході розказ: „В ліво звс — рот!” мусить січовий учитель

глядіти, щоби слово „рот!” прийшло зараз на найближчу ліву ногу. По слові „рот” виступають правою ногою ще крок вперед в тім самім напрямі, ставлять цілу стопу на землю, але в одну мить підносять пяту, скручують ногу на плесни в ліво, а лівую ногою роблять вже крок під прямим кутом на ліво. Розказ і рух мусять бути точно виконані, інакше вправа не вийде рівночасно і рівномірно. По звороті треба, розуміє ся, дальнє йти, не ставати.

„Назад зворот в ході!”

§ 44.) „Обернись!” виконуємо все в ліво. По слові „нись!” робить ся єще один крок правою ногою вперед, підноситься обі стопи на плесни обох ніг, півоборот в ліво і не затримує ся на місци, лише виступається ся зараз правою ногою вперед. Ані розказуючому ані виконуючому рух, не вільно змилити ся, наколи вправа має вийти добре.

„Доступи в чвірках!”

§ 45.) Ряд дістас розказ: „Відчисли по чотири!” Потім на розказ: „Перед ліве крило зайти — руш!” стоїть лівий криловий кождої чвірки на місци, а всі три інші ви-

ступають лівою ногою скосом на ліво. Сусід лівого крила робить один крок, слідуючий робить два крохи, а правий криловий робить три крохи. Всі три стануть перед лівим крилом, один за другим. Рух є скінчений на „Раз! два! три! чотири!” Коли в ряді стоять чотирох Січовиків один попри другого, то се називає ся „чвірка”. Коли один за другим, то така черга з чотирох Січовиків зове ся „чвірня”.

„Доступ вперед!”

§ 46.) На розказ: „До посліднього на право зайти — руш!”, послідний стоять на місци, а прочі три, що стоять перед ним, на правій п'яті звертають ся в право, а ліва зістає на пальпях, так як при „В право зворот раз!” Тут однак не можна звертати ся о чвертьзворот на право, бо се було би за мало. Треба звернути ся ще сильнійше. Коли виконаєте сей рух, виступає лівою ногою вперед, ідете скосом вперед, а коли зайдете вже рівно з послідним звертаєте ся в ліво (дещо більше як чверть обороту) і стаєте один при другім в чвірку з чутем і критем.

Кілько ж рухів потребує кождий з Січо-

виків, щоби з „чвірні” вернув в „чвірку”? Найближший сусід послідного в чвірни зробить найперше зворот в право. Се є перший його рух. Потім зробить лівою ногою крок скосом вперед. Се є другий його рух. Оберне ся на плесни лівої ноги о чвертьзвороту в ліво і поставить праву ногу до основної постави в ряді. Се є третій рух. На кінци приставить ліву ногу до правої і стойть вже цілком в основній поставі побіч „послідного”. Се є четвертий рух. Другий зробив отже лише один крок, але 4 рухи. Кождий слідуючий зробить toti самі рухи, лише що число кроків буде більше. Третій зробить два крохи, разом пять рухів. Четвертий зробить три крохи, разом: шість рухів.

„Перед праве крило зайти — руш!”

§ 47.) „Доступ вперед!” перед праве крило. Розказ звучить: „Перед праве крило зайти — руш!” Рухи є такі самі, лише що напрям є в право і треба зачинати хід правою ногою.

Щоби вернути з чвірні перед правим крилом назад до чвірки, на се служить розказ: „До послідного на ліво зайти — руш!” Ру-

хи такі самі як перше, лише що треба по звороті в ліво зачинати хід правою ногою.

,,За праве крило зайти — руш!"

§ 48.) Ряд поділений в чвірки. Чвірки можуть виконати також доступ на зад, за праве або за ліве крило. „На розказ: „За праве крило зайти — руш!”, правий криловий стоїть на місци, а інші три виконують на правій п'яті зворот в право дещо більший від чвертьзвороту (більший о одну осьму звороту). Опісля виступають лівою, ідуть скосом вперед і звертаючись в ліво, стають точно за правим криловим в чвірнію.

,,Поворот чвірні в чвірку!"

§ 49.) Поворот чвірні в чвірку відбувається на розказ: „До першого на ліво зайти — руш!” Всі зачинають хід скосом в ліво лівою ногою і виконують такі звороти та таке число рухів, як при повороті з чвірні в чвірку на право, лише що напрям інший.

,,Доступ назад за ліве крило і поворот до чвірки”.

§ 50.) При доступі назад за ліве крило звороти і рухи є тоті самі, напрями против-

ні, як при посередній вправі. Розказ звучить: „За ліве крило зайти — руш!” По звороті в ліво зачинаємо хід правою ногою з чвірки в чвірню. Щоби вернути назад в чвірку, дає ся розказ: „До першого на право зайти — руш!”

„Вічислене четвериць!”

§ 51.) Чета стоїть в складі, с. є в двох рядах. Коли другий стоїть за первим, то така двійка зове ся двійнею. В складі стоїть двійня при двійні.

На розказ: „Від правого крила до лівого по два — відчисли!”, перша двійня з правого крила скаже: „Раз!” Оба товариші з двійні, що стоять один за другим, скажуть се рівночасно. Друга двійня скаже: „Два!” Обі особи скажуть се рівночасно. Трета двійня з правого крила скаже: „Раз!” Оба товариші кликнуть се разом. Четверта двійня скаже: „Два!” Так піде аж до лівого кінця.

Кожда перша і друга, то значить, права і ліва двійня творить одну цілість. Кожда перша і друга двійня разом називають ся „четвериця”.

**,,Перехід з двох рядів в дві черги
і поворот до рядів!"'**

Коли відділ стойть в двох рядах, а хо-
чено з тих рядів зробити дві черги, не дає-
мо розказу: „В право зво — рот!” або „В
ліво зво — рот!”, але розказ: „Двійками в
право (ліво) зво — рот!” На сей розказ кож-
дий стойть на своїм місци, але виконує зво-
рот в право (ліво). З двох рядів робить ся
тоді дві черги.

Щоби вернути назад в ряди дася роз-
каз: „В ліво (право) зворот!” Кождий ви-
конає зворот в ліво (право). Слова двійка-
ми” при тім розказі не дасмо.

,,Задвоями в право зворот!"'

§ 53.) Щоби з двох довгих рядів утво-
рити чвірки, на се служить розказ: „Задво-
ями в право (ліво) зво — рот!”

На розказ: „Задвоями в право зво —
рот!” робить в кождій четвериці що інше
права двійня, а що інше ліва двійня.

Оба товариші правої двійні лишають ся
на своїм місци, лише роблять зворот в право.
Оба товариші лівої двійні не стоять на місци

лише роблять закруг в право коло свого право-го сусіда, то значить, роблять один крок скосом в право, щоби стати побіч правого сусіда в чвірку, лицем в право.

Можна се яснійше в сей спосіб виразити, що на розказ: „Задвоюми в право зво-рот!” робить в кождій четвериці задна і пе-редна пара закруг в право. Через се пере-міняє ся кожда четвериця в „задвою” с. є в подвійну двійку.

„Поворот з чвірок в два ряди.”

§ 54.) Щоби задвої замінити назад на четвериці, на се є два способи:

а.) Один спосіб уживаємо тоді, коли хо-чимо, щоби задвоя стала четверицею і стоя-ла чолом в тім самім напрямі як передше, але ще до того, щоби ся четвериця стояла на тім самім місци, як передше.

б.) Другий спосіб уживаємо тоді, коли хо-чимо, щоби задвоя стала четверицею і стоя-ла чолом в тім самім напрямі, як передше, але не жадаємо, щоби ся четвериця стояла точнісенько на тім самім місци, як передше. Сего другого способу уживають при війську частійше, бо при зворотах ходить там голов-

но о напрям. До сего потребуємо двох розказів: а.) „Двійки на зад!” На сей розказ цофують ся в кождій четвериці toti два, що рушили ся були передше зі свого місця і закружали. Они цофують ся і стають на попередне своє місце за тими, що передше робили лише на місци зворот. Через сей рух перемінили ся задвої в двійки. Двійки стоять одна за другою. б.) „В ліво зво — рот!” На сей розказ виконує кождий на своїм місци зворот в ліво і чета стоїть на тім самім місци і в такім самім укладі, що передше.

„Задвоями в ліво зворот!”

§ 55.) Коли два ряди стоять у відчисленю четвериць, тоді на розказ: „Задвоями в ліво зво — рот!” робить в кождій четвериці задна і передна пара закруг в ліво.

Через се переміняє ся четвериця в „задвою”, с. є в подвійну двійку.

Двома розказами: а.) „Двійки на - зад!” б.) „В право зво — рот!” перемінюємо задвою в четверицю.

„Поворот зі задвоїв в двійні.”

§ 56.) Другий спосіб, як перемінюється за-

двої назад в двійні є простіший, як попередний. Кожда задвоя перемінить ся назад в такі самі дві двійні, себто четверицю. Склад буде стояти чолом назад в тім самім напрямі, лише що не буде стояти на тім самім місци, бо буде пересунений о один крок в бік і один крок вперед.

Розказ звучить: „В ліво чо — лом!” На сей розказ виконують в кождій задвої о бі пари, що побіч себе стоять, закруг в ліво; лівий зістає на місци і робить зворот в ліво а правий опускає своє місце і робить крок скосом в ліво, щоби стати побіч лівого сусіда в пару, лицем в ліво.

Те саме можна виконати в другу сторону на розказ: „Задвоями в ліво зво — рот!” б.) „В право чо — лом!”

„З чотирійок в задвої!”

§ 57.) На підставі попередних вправ можна творити задвої, коли склад не стоїть в рядах, лише в чергах.

Січовий учитель дає розказ: „Двійками вправо зво — рот!” Ряди перемінилися в черги.

Двійнії кождої четвериці перемінилися в двійки. Права двійня є тепер передною двійкою, а ліва двійня є задньою двійкою. Обі двійки творять вже не четверицю, лише „чотирійку”. Склад, що стоїть на місци в двох чергах, складається з двійок, що стоять одна за другою. Двійки можемо перемінити в задвої розказом: „Задвої впе — ред!” На сей розказ стоїть в кождій чотирійці передна двійка на місци, а оба товариші задньої двійки роблять крок вперед і вступають по біч товаришів передної двійки на ліво них. Через се повстає з чотирійки задвоя.

,,Зі задвоїв в чотирійки!”

На розказ: „Двійки на — зад!”, оба товариші задньої двійки, що передше вступили були в передну двійку роблять крок назад і творять знов свою самостійну двійку. Через се перемінилися задвої назад в чотирійку.

Ту саму вправу робимо, коли склад виконав розказ: „Двійками в ліво зво — рот!” і звернув ся лицем в ліво. Розказ звучить так само: „Задвої впе — ред!” Але тепер товариші задньої двійки стають побіч товари-

шів передної двійки на право. Так діє ся в кождій чотирійці. На розказ: „Двійки — назад!” цофують ся з задвої товариші задної двійки один крок назад на своє місце і з задвій зробили ся назад двійки.

„Переміна рядового складу в задвої під час походу і поворот до ряду”.

§ 59.) Переміну рядового складу в задвої і відворотно, та переміну чергового складу в задвої і відворотно можна виконувати не лише на місци, але й під час походу. Розказ: „Другий на — зад!” служить на се, щоби з чергового складу зробити під час ходу черговий спіл.

Коли склад іде двійками, а приде сей розказ, має в кождій двійці „другий” засунути ся під час ходу за „першого”. Є се отже доступ назад під час ходу. Засуване других за перших зачинає ся найперше в передній двійці, а потім постепенно назад, для того, щоби перші могли утворити місце для других, що вступають за їх плечі. Коли другі засунуть ся цілком за плечі перших, маємо черговий ряд.

V. „Січовий Поздоров!”

Всі члени Січий поздоровляють себе словами: „Зборов був товаришу!” або „Здорова була товаришко!” і тими самими словами відповідає ся. Се робить ся при стрічі в товаристві, на улици і т. п., при чім пощають собі руки.

Коли ж Січовик або Січовичка в одністрою переходить улицею по при когось з Січової Старшини або когось, що йому належить ся віддати честь, тоді не говорить ся „Здоров був!”, а лише звертає ся голову в сторону даної особи і правою рукою доторкає ся січового крисаня. (Гл. фіг. 3.) Руку при січовім крисаню держить ся не довше, як три до чотири секунди. В ході, віддавши даній особі поздоровлене спускає Січовик по трьох кроках руку в діл.

,Січовий Поздоров!” мусить знати кожний Січовик і Січовичка.

Січова Хоругов.

Січова хоругов має бути малинового цвіту, — якої уживали козаки.

На одній стороні хоругви має бути уміщений по середині образ одного з українських героїв або діячів, як на пр. Хмельницького Дорошенка, Мазепи, Шевченка, Драгоманова, Франка, Павлика і других. При тім треба старатись о се, щоби кожда з Січей мала по можности інший образ на своїй хоругві.

В той спосіб зійшовши ся разом на пр. на „Січовім Святі”, будуть мати на своїх хоругвах немов українську історію в бразах, єї головних діячів. Се мусить поділати скріпляючи на дусі на всіх зібраних.

На другій стороні хоругви має бути уміщений герб Соборної України. Над образом уміщує ся напись: „Січ н. пр. в Когус, Н. Й.) Відд. 10 С. О. У. в З. Д.” Під образом та сама напись по англійськи. На тій самій стороні уміщує ся також напись н. пр. „Бодрім ся!” „В єдності сила!” „В силі побіда!” і т. і. Над полотном, а під острим позолоченим кінцем дручка привязує ся синьо-жовті ленти; одну сину, другу жовту,

на котрих можна також вишити відповідні написи.

Хоругви Окружних Січий ріжнять ся від других Січий тим, що верх дручка представляє козачий бунчук.

Січова хоругов має бути тої самої величини, що хоругов Злучених Держав.

Хорунжі мають синьо-жовту-сину опаску на лівім рамени. Крім того має хорунжий січової хоругви на лівім рукаві вишити маленький січовий прапорець; до американської хоругви американський прапорець. При публичних виступах хорунжі мають носити білі рукавички, як можливо, з твердим викладом.

Вручене хоругви відбуває ся:

Коли вручене відбуває ся на Загальних Зборах, то діє ся зараз по виборі Старшини. На сам перед вручає ся відзнаки. — На таке торжество запрошує ся когось на „Січового Батька” а крім того одну жінщину, на „Січову Матір”. Треба все уважати, щоби се були люди заслужені для січової справи, н. пр. коповий сусідної Січи, або взагалі народні діячі. Голова зборів (звичайно таки

, „Січовий Батько”) викликує найперше кошового, а „Січова Мати” дає йому відзнаку, почім питає „Січовий Батько”: „Чи прирікаєш товаришу, щиро і вірно послужити цілому твому преславному товариству січовому”? На се подає кошовий „Січовоу Батькови” руку і говорить голосно: „Прирікаю по козацькому звичаю. Так мені до поможи весь український народе!”

Те саме діє ся потім з іншими членами Старшини.

По тім приступають по черзі всі прочі Січовики і Січовички, та складають приречене на руки кошового.

Тепер приказує кошовий станути цілій Січі в два ряди, по чім каже сурмачеви трубити генеральний поклик і дає приказ „Позір!”, а відтак: „Хорунжі на перед!” Оба хорунжі виступають три кроки вперед і стають в основній поставі. „Січовий Батько” бере в руки „Січову Хоругев” виголошує відповідну промову і питає хорунжого: „Чи прирікаєш товаришу щиро і завзято старатись о славу січової хоругви, котру тебе в руки передаю?” Хорунжий прирікає тими самими словами, що і кошовий, подає руку

Батькови, дістас відзнаку і бере в руки хоругов. — Тепер съпівають всі „Ще не вмерла Україна!”

В тэй самий спосіб вручуєсь американську хоругов, при чім съпівають всі американський гимн.

Тепер стають оба хорунжі на боці а ціла Січ під проводом кошового переходить, топеред них почетним кроком (дефілює), віддаючи честь хоругвам.

Коли се відбуває ся в гали, то виконується лише то, що позволяє простір галі. Коли запрошується ріжні товариства та визначних людей на торжество вручения хоругви, то можна їм перед тим передати цвяшки з широкими головками, на котрих они вирізують свої імена. Під час торжества вбивають ті п'яшки в дручки обох хоругов, виголошуючи по пару слів заохоти.

Торжество зокінчуєсь грімкою піснею „Гей там на горі Січ іде” та народними гімнами. Коли є музика, то грає січові пісні.

Всі Січові Збори розпочинають ся піснею „У Січ, у Січ єднаймось брати”, котру съпівають всі присутні.

Січовий однотрій.

Поміщених тут кілька образків представляють січовий однотрій, установлений Головною Січовою Старшиною. Для пояснення подаємо, що сей однотрій, так званий до „паради”, шие ся з сиво-жовтавого сукна, не дуже грубого.

У Січовика:

Капелюх сиво - жовтавої краски, з синьо-жовтим шнурком. Сорочка блідо-сина. Пояс малиновий з відзнакою Січової Організації Українців в Злучених Деркахах; по середині, на поніклиованім металі в скороченю: С. О. У. в З. Д. По лівій стороні груди видніє синьо-жовта відзнака місцевої Січи, з числом Відділу Організації.

У Січовички:

Січовичка може носити той самий однотрій, що Січовик, а може також такий, як представляє образок фіг 4-та. Сей однотрій надається красше і коштує таньше. Отже капелюх такий, як у Січовика. Блюзка блідо-сина, (тої самої краски, що сорочка у Січо-

вика'. Крій, як на образку а лолом жовтий пас. Через плечі малинова лента а на нїй синьо-жовта відзнака „С. О. У. в З. Д.” Лента закінчена двома синьо-жо тими галками (кутасами). Спідниця досить широка з фалдами, коротка, 8 цалів від землі. Чоботи (черевики) жовті, як можливо з низькими обласами.

Однострій до вільних вправ у Січовика.

Сорочка біла обшита малиновою мережкою. Штани темно-сині (аж чорні) з сильної вовняної матерії, тісно пасовані до тіла. Гумова підпинка (на образку її не видно) служить на се, щоби можна вигідно робити всякі рухи при вправах. Чоботи чорні гумові.

У Січовички:

Блюза біла, того ж крою, що на фіг бтій Малинова краватка на грудях, звисаюча в діл. Шаравари з того самого сукна, що у Січовика лише більше широкі, з фалдами довкола, так що майже не пізнати, чи се спід-

ниця. В колінах ґумова тасьма придержує шаравари разом з пончохою. Пончохи чорні. Черевики чорні, ґумові.

Увага.

Січ, котра бажає запровадити в себе однострої, мусить уважати, щоби все було однакове, добре зроблене і не дуже дорого. Тому треба при замовленнях звертатись на низше подану адресу о інформації, та аж тоді зачинати діло. Після січового звичаю, — з рештою січова карність того вимагає, щоби кожда важна січова справа переходила через руки Головного Січового Комітету. Такий був порядок між Січами в старім краю, а ще більший порядок повинен бути між Січами в Америці, де звернені на нас очі чужинпів.

Не треба зважати на жадні оголошення по часописях, котрі не походять з жерела Січової Організації і не треба проте наражатись на непотрібні кошти.

По всякі січові річи, як: одністрої, топірці, ленти, булави, відзнаки, підручники, статути, січові съпіванники, січові гри і за-

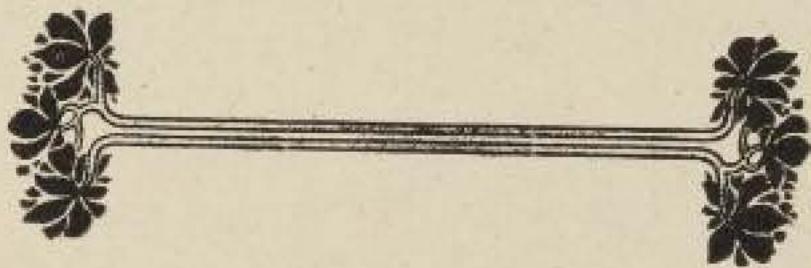
бави і т. і. зголошуйтесь на низше подану адресу, аж доки не відкриє ся Січового Базару. Проч зі всякими агентами!

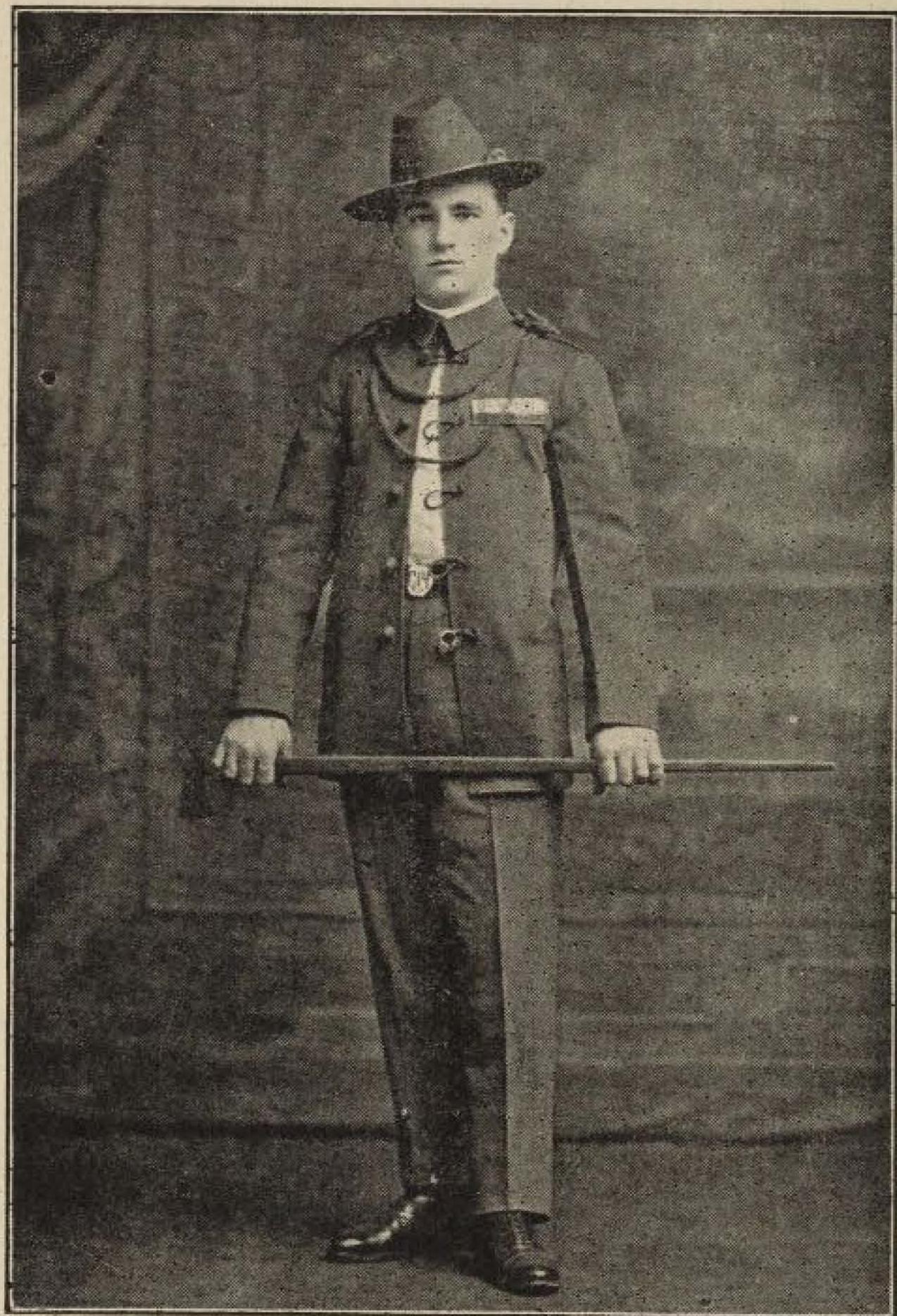
Здорові були!

Петро Задорєцький

гол. осаул

267 East 10-th Street, New York, N. Y.

Філ. I.

Січовик в однострою в зимі.

Січ вичка в однострою в літі, представляє
„Січовий Поздоров.”

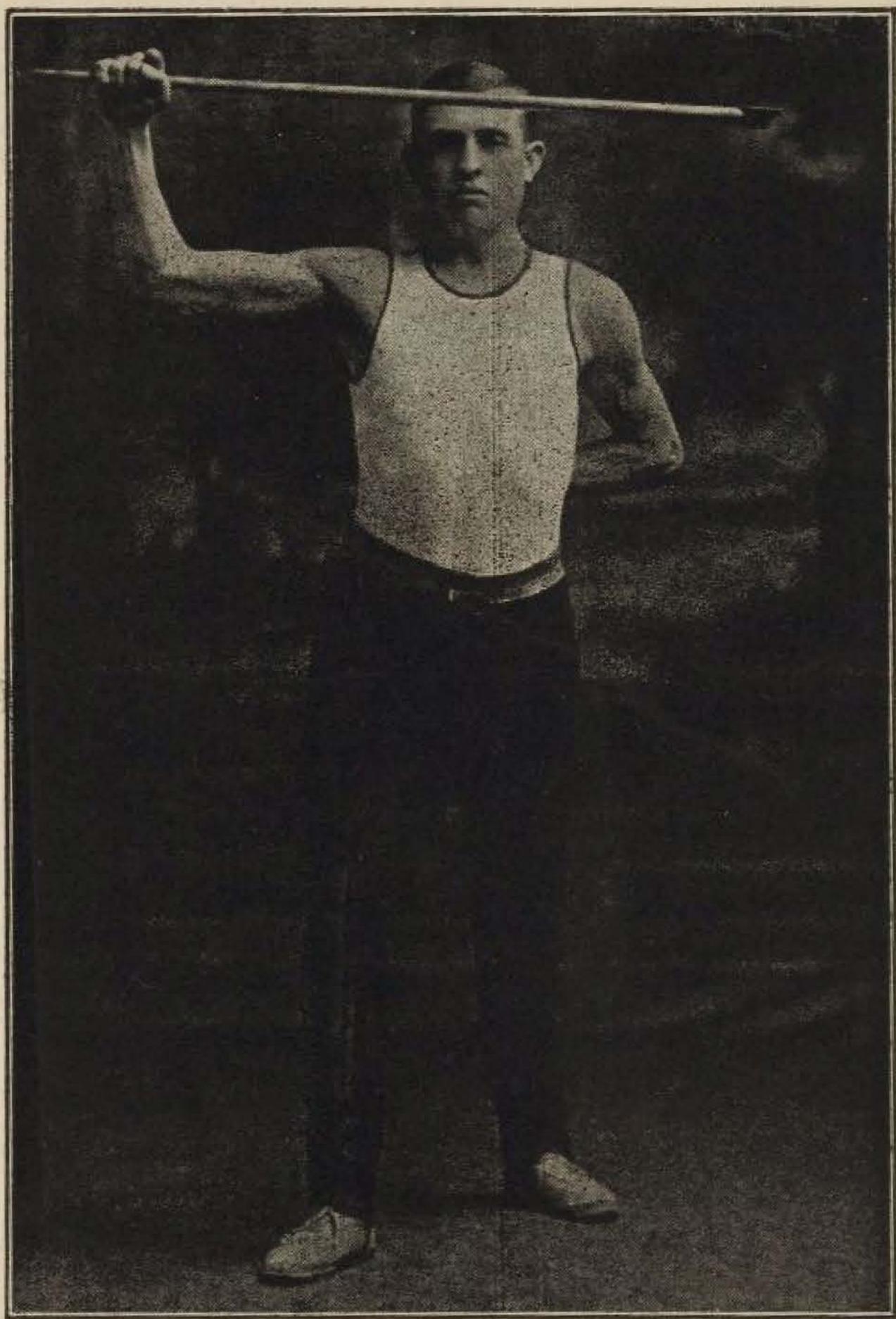
Філ. III.

Служник в однострою в літі, під час походу при публичних виступах, в театрі, на балі і т. п.

Фіг. IV.

Січовичка в літнім однострою, під час походу, при публичних виступах, в театрі, на балі і т. п.

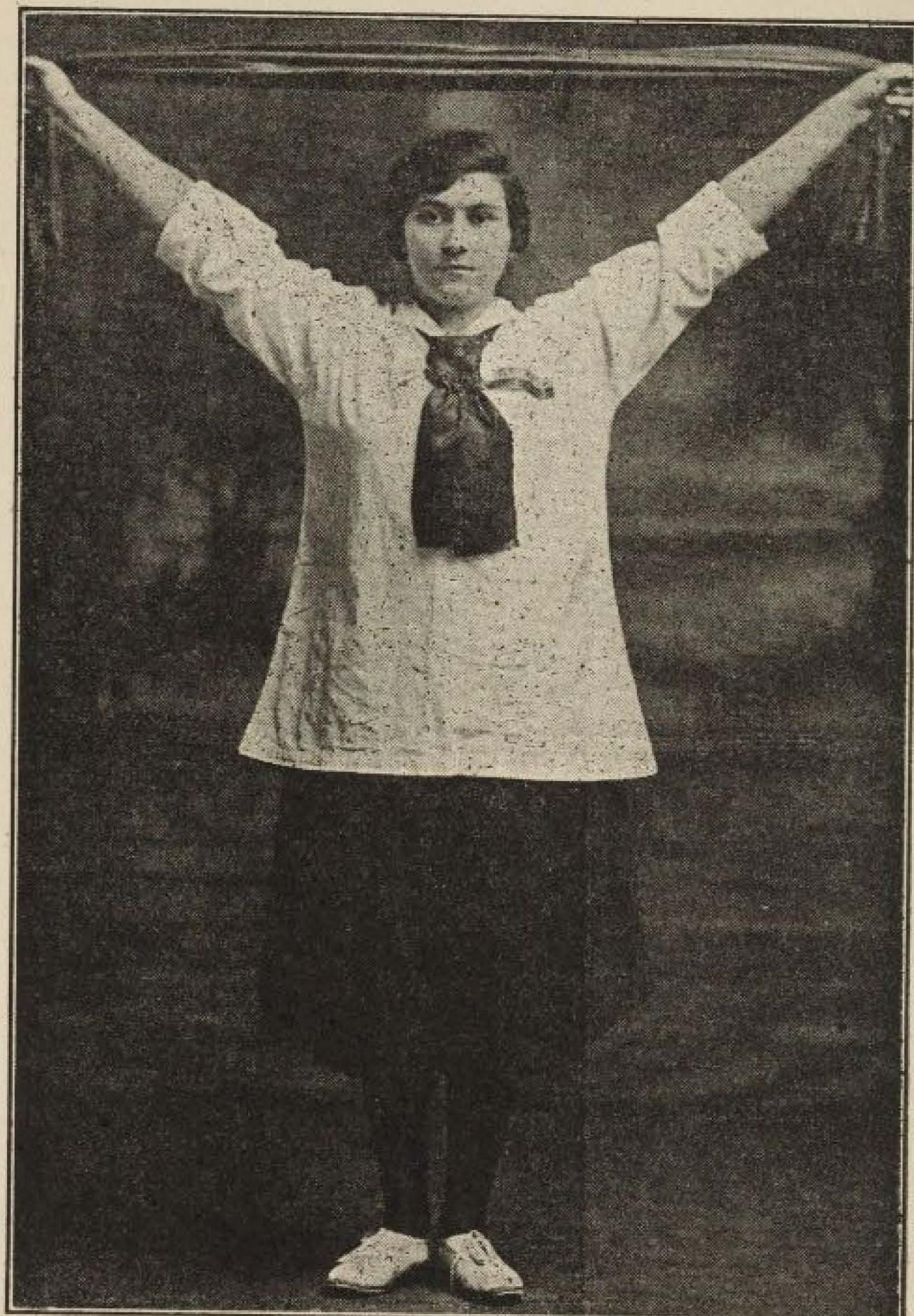

Січовик в однострою при вільних вправах топірцем.

Філ. VI.

Січовичка в однострою при вільних вправах в поставі з будавами.

Фіг. VII

Січовичка в однострою при вільних вправах лентою.

ПОЗІР! СІЧИ! ПОЗІР!

Січова Організація без січового органу — се тіло без душі — се козак без зброї! Січова Організація без своєї часописи не може і не буде свободно розвиватись!

Січова Організація Українців в Злучених Державах яко самостійна організація повинна і мусить мати свій орган.

Кождий Січовик і Січовичка повинні старатись, щоби як найскорше з'явилися „Січові Вісти”, яко орган Січової Організації. Тож до діла Січи! Збирайте жертви на пресовий фонд і посылайте до головного скарбника тов. Олекси Мерещак, 8 Mary St. Ansonia, Conn.

Вступне і місячні вкладки посылайте так само на його адресу, лише треба виразно зазначити, на яку ціль, кілько грошей вислано.

Кінцева замітка.

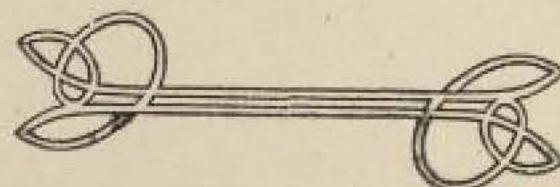
Вповні ілюстрованого підручника на разі неможливо було видати, бо така річ потягає за собою більшу суму грошей.

Коли Січова Організація зросте в силу то слідуючий підручник до вільних вправ до котрого матеріяли вже приготовляється вийде ілюстрований.

Праця, при зладженню сього першого підручника до рядових вправ Січий в Америці не є вповні моя орігінальна. Матеріял взято переважно з підручника п. І. Боберського у Львові.

Нью Йорк, 15 мая 1915 року.

Петро Задорєцький

Зміст.

На що потрібні рядові вправи	1
Як учити рядових вправ	2
Як видавати розкази	3
Ставай в ряд	4
Постава	5
Спочинь	6
Чутє і крите	7
Середина крила	8
До середини лучись	9
В право (ліво) ріvnайсь	10
В право зворот, раз, два	11
В ліво зворот, раз, два	12
В право зворот. В ліво зворот	13
Обернись	14
Походом руш	15
Станути-стань	16
Черга	17
Ріжні кроки в ході	18
Чета	19
Випружений хід	20
Зміна кроку	21
В право (ліво) уставитись-уставесь	22
Вирівнання ряду	23
Хід на місци	24
Назад яд руш	25
В право (ліво) кутом	26
В право (ліво) закрут	27
Ходір	28
Ходором з черги до чвірок, ходором руш	29
Ходором з чвірок до черги вернути, походом руш	30
Розступ до свободних вправ і зіступ	31
Від правого до лівого крила відчисли	32

Доступ	§ 33
Двійка, двійня, склад	§ 34
Ставай в склад	§ 35
Розступись. Ставай в ряд	§ 36
Збирайсь	§ 37
В право (ліво) закруг	§ 38
Від правого до лівого крила по чотири відчисли	§ 39
В право закруг	§ 40
Рядина в ліво (право) закруг	§ 41
Чвертьзворот в поході в право	§ 42
Чвертьзворот в поході в ліво	§ 43
Назад зворот в ході	§ 44
Доступи в чвірках	§ 45
Доступ в перед	§ 46
Перед праве крило зайти, руш	§ 47
За праве крило зайти, руш	§ 48
Поворот чвірні в чвірку	§ 49
Доступ назад за ліве крило і поворот до чвірки	§ 50
Відчислине четвериць	§ 51
Перехід з двох рядів в дві черги і поворот до рядів	§ 52
Задвоями в право зворот	§ 53
Поворот з чвірок в два ряди	§ 54
Задвоями в ліво зворот	§ 55
Поворот зі задвоїв в двійні	§ 56
З чотирійок в задвої	§ 57
Зі задвоїв в чотирійки	§ 58
Переміна ряд. складу в задвої в поході і поворот до ряду	§ 59
Січовий Поздоров	ст 45
Січова Хоругов	ст 46
Вручене Хоругви	ст 47
Позір! Січи! Позір!	ст 61
Кінцева замітка	ст 62

